



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lenky Oulíkové a soudců Mgr. Miroslava Makajeva a Mgr. Martiny Kotouček Mikoláškové ve věci

žalobce: **L. Ž.,**
t. č. Věznice X

proti
žalované: **Vězeňská služba ČR – Věznice Vinařice**
se sídlem č. p. 245, Vinařice

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2023, č. j. VS-36611/ČJ-2023-800532,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2023, č. j. VS-36611/ČJ-2023-800532, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 69 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah podání účastníků

1. Žalobce žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) brojí proti v záhlaví označenému rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byla zamítnuta jeho stížnost proti rozhodnutí vychovatele oddělení výkonu trestu žalované (dále jen „vychovatel“) ze dne 8. 2. 2023, č. j. 36611-2/ČJ-2023-800532. Rozhodnutím vychovatele byl žalobci podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“) uložen kázeňský trest umístění do uzavřeného oddílu na 6 dnů s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, neboť žalobce byl dne 8. 2. 2023 v 15:00 hod na cele č. 19 uzavřeného oddílu oděn do ústavní vesty opatřené v přední části a na kapsách zipem, čímž měl porušit povinnost stanovenou v § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu.
2. Předmětné rozhodnutí považuje žalobce za nezákonné. Žalovaná se nevypořádala s námitkou podjatosti vychovatele Mgr. J. L.. Navíc vychovatelé (vč. Mgr. L.) měli o úpravě

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

vesty vědět. Vychovatelé se nepodrobili výpovědi, zda o upravené vestě věděli dříve, než na ni poukázal dozorce. Navíc porušili zákon i základní lidská práva žalobce. Měl se podrobit odběru biologického materiálu, přestože zmiňoval, že z důvodu užívání léků (antidepresiv) by byl test na omamné látky pozitivní. Chtěl se podrobit odběru, bohužel se mu to vlivem stresu a medikace nedařilo. Posléze byl nucen se svléknout a několik hodin „trpět atakům, v zimě, bolestem i posměškům“, do pozdních nočních hodin, kdy chtěl využít svého práva na osmihodinový spánek kvůli šikaně.

3. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že je přesvědčena o souladu kázeňského řízení se zákonem o výkonu trestu a Nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2020 o kázeňském řízení u obviněných, odsouzených a chovanců. Vychovatel při ukládání kázeňského trestu ani speciální pedagog při rozhodování o stížnosti nepřekročili svou kázeňskou pravomoc a zvolený kázeňský trest odpovídal zavinění odsouzeného, přičemž lze odkázat na obsah odůvodnění napadených rozhodnutí, ve kterých se vychovatel i speciální pedagog k údajné podjatosti stručně vyjádřili. Žalobce nekonkretizoval, v čem by údajná podjatost vychovatele měla spočívat, a celou žalobou se prolínají pouze obecná a hypotetická vyjádření. Na oddíle není objektivně prostor pro to, aby si vychovatel stihl na některého z odsouzených tzv. „zasednout“, navíc k tomu nemá žádný motiv či logický důvod. Okolnost, že rozhodoval vychovatel Mgr. L., se nikterak nepromítla v nezákonnosti správního rozhodnutí. Ani jeho údajná podjatost by nebyla takovou vadou, pro niž by bylo třeba rozhodnutí zrušit, neboť záznam o kázeňském přestupku vypracovala odlišná osoba a o stížnosti rozhodovala rovněž jiná osoba. Speciální pedagog Mgr. V. uvedl, že tvrzení o zaujatosti vychovatele Mgr. Liptáka je účelovým jednáním žalobce ve snaze vyhnout se trestu. Vychovatel Mgr. L. neuložil kázeňský trest v maximální výměře, naopak přihlédl k rozhodným skutečnostem, mezi které se např. řadí to, zda odsouzený již byl nebo nebyl v minulosti kázeňsky trestán. Žalobce byl ve Věznici Vinařice celkem šestkrát kázeňsky trestán, a to mj. za přechovávání mobilního telefonu. Byl kázeňsky trestán i ostatními zaměstnanci věznice, a to v závislosti na jeho přemísťování na různé oddíly.
4. Soud ze správního spisu zjistil následující skutečnosti. V záznamu o kázeňském přestupku ze dne 8. 2. 2023 je uvedeno, že dne 8. 2. 2023 v 15:00 hod. dozorce na uzavřeném oddíle věznice Vinařice na cele č. 19 zjistil, že odsouzený (žalobce) má upravenou ústavní vestu tím, že ji má opatřenou našitým zipem na přední části a kapsách. Žalobce se do záznamu vyjádřil tak, že vestu používá již delší dobu a byl v ní několikrát spatřen vychovatelem. Měl za to, že Mgr. L. pouze navádí další příslušníky k tomu, aby mu ukládali kázeňské tresty, že je „evidentně zasedlý, zda-li ne přímo xenofobní zakomplexovaný zaměstnanec“. Dne 8. 2. 2012 vydal Mgr. J. L. rozhodnutí, ve kterém uvedl, že shora popsáním jednáním se žalobce dopustil kázeňského přestupku dle § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu, neboť byl dne 8. 2. 2023 v 15:00 hod. oděn do ústavní vesty opatřené v přední části a kapsách zipem. Za tento kázeňský přestupek byl žalobci uložen trest podle § 46 odst. 3 písm. f) zákona o výkonu trestu umístění do uzavřeného oddílu na 6 dnů s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení. Dle odůvodnění rozhodnutí bylo k druhu a výši trestu přistoupeno s přihlédnutím k závažnosti kázeňského přestupku, který byl spáchán porušením základních povinností odsouzeného. Tohoto přestupku se žalobce dopouštěl dlouhou dobu, jak sám uvedl ve svém vyjádření před uložením kázeňského trestu. Také bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že byl žalobce v posledním půl roce kázeňsky trestán. Mgr. L. odmítl tvrzení o své podjatosti. Proti uloženému kázeňskému trestu podal žalobce téhož dne

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

stížnost, neboť měl za to, že lze provádět drobné opravy na věcech, na kterých chybí knoflíky nebo i zip, a navíc byla vesta upravena na stroji, který žalobce nevlastní, a proto vestu nemohl upravit. Výše trestu měla vypovídat o zaujatosti Mgr. L.. Stížnost byla podle § 52 odst. 1 a 3 zákona o výkonu trestu zamítnuta s tím, že spáchání kázeňského přestupku bylo dostatečně prokázáno. Speciální pedagog Mgr. M. V. v napadeném rozhodnutí uvedl, že dle čl. 6 odst. 2 Vnitřního řádu Věznice Vinařice je jakákoli úprava výstrojního oděvu a součástky nepřípustná s výjimkou drobných úprav (např. přišití knoflíku). Vesta vybavená zipy je nestandartní. Je zjevné, že se běžně ve věznici nevyskytuje a je upravena tzv. na zakázku. Je nepravděpodobné, že by žalobce takovou vestu jen tak vyfasoval. I kdyby tomu tak bylo, je jasné, že nosí nestandartně upravenou výstrojní součástku a věc měl ohlásit vychovateli. Záznam o kázeňském přestupku učinil službu vykonávající dozorce, který si úprav na vestě všiml v prostorech upraveného oddílu Věznice Vinařice, kde byl žalobce umístěn poté, co odmítl poskytnout vzorek moči k testu na návykové látky v organismu (součástí jiného kázeňského řízení). Pokud jde o druh a výši trestu, žalovaná uvedla, že uložený trest je úměrný závažnosti kázeňského přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu.

Posouzení věci soudem

5. Soud nejprve ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené, přičemž shledal, že se jedná o žalobu věcně projednatelnou.
6. V dalším kroku soud přistoupil k přezkumu napadeného rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). O žalobě rozhodl soud bez jednání, jelikož účastníci ani na výzvu soudu nesdělili, že by s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), a zároveň nebylo třeba provádět dokazování, jelikož všechny skutečnosti rozhodné pro posouzení věci vyplývají ze správního spisu. Po přezkumu napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná**.
7. Základní povinnosti odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody jsou upraveny v § 28 zákona o výkonu trestu. Dle odstavce 1 je odsouzený ve výkonu trestu povinen dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby, pracovat, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce, plnit úkoly vyplývající z programu zacházení, šetrně zacházet se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržovat zásady slušného jednání s osobami, s nimiž přichází do styku, a i jinak zachovávat ustanovení vnitřního řádu věznice. Dále je povinen dodržovat opatření a pokyny podle zvláštních právních předpisů k zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany.
8. Podle § 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu je kázeňským přestupkem zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu. Dle odst. 2 věty první tohoto ustanovení za tento přestupek je odsouzenému možno uložit kázeňský trest. Mezi kázeňské tresty dle odst. 3 písm. f) tohoto ustanovení patří také umístění do uzavřeného oddílu až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení. Podle § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu musí být kázeňský trest úměrný závažnosti spáchaného kázeňského přestupku a musí být v souladu se zájmem na dosažení účelu trestu.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

9. Podle § 52 odst. 3 zákona o výkonu trestu o stížnosti rozhodne do 5 pracovních dnů od jejího podání ředitel věznice nebo k tomu zmocněný zaměstnanec Vězeňské služby. K rozhodnutí o stížnosti nelze zmocnit zaměstnance, který kázeňský trest uložil nebo který rozhodl o zabrání věci. O stížnosti proti rozhodnutí ředitele věznice rozhodne generální ředitel Vězeňské služby.
10. Soud předně poznamenává, že jeho úlohou není nahrazovat činnost žalované. Úlohou soudu je přezkoumat zákonnost napadeného rozhodnutí a jemu předcházejícího řízení, a to zejména z hlediska námitek uplatněných v žalobě.
11. Žalobce v žalobě předně namítal, že jej trestal ten, proti němuž směřovala jeho stížnost. Ze spisu soud zjistil, že o uložení kázeňského trestu rozhodl vychovatel Mgr. J. L. jako správní orgán prvního stupně a o stížnosti proti prvostupňovému rozhodnutí následně rozhodl jiný správní orgán, a to speciální pedagog Mgr. M. V.. Je tedy zjevné, že rozhodnutí o uložení trestu přezkoumávala v souladu s § 52 odst. 3 zákona o výkonu trestu jiná osoba než Mgr. J. L., tedy jiný zaměstnanec, než který kázeňský trest uložil. Správní orgány postupovaly při přezkoumávání rozhodnutí o uložení kázeňského trestu v souladu se zákonem. Tato námitka není důvodná.
12. Žalobce dále brojil proti podjatosti vychovatele Mgr. L. při ukládání kázeňského trestu, jež se měla promítnout v (dle žalobce očividně nepřiměřené) výši trestu a špatnému zacházení při odběru biologického materiálu.
13. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že „*funkcí odůvodnění správního rozhodnutí je zejména doložit správnost a nepochybně i zákonnost postupu správního orgánu, jakož i vydaného rozhodnutí, jehož jedna z nejdůležitějších vlastností je přesvědčivost. Je proto nutné, aby se správní orgán v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu vypořádal s námitkami účastníků řízení, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí musí být seznatelné, z jakého důvodu považuje námitky účastníka řízení za liché, mylné anebo vyvrácené.*“ (rozsudek ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Z judikatury Nejvyššího správního soudu také vyplývá, že „*vady správního rozhodnutí, které spočívají v nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost či pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) jsou vadami, k nimž lze, respektive je třeba, přihlídnout i v případě, že nejsou účastníkem řízení vytýkány, pokud současně tyto vady brání soudnímu přezkoumání rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních námitek.*“ (rozsudek ze dne 17. 12. 2014, č. j. 4 As 159/2014-78).
14. Ústavní soud se dále v usnesení ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 1785/08, vyjádřil i k povaze rozhodnutí o kázeňských trestech, ve kterém uvedl, že na tato rozhodnutí nelze klást nároky srovnatelné s rozhodnutími správního orgánu nebo soudu, přičemž je pro kázeňské řízení významný požadavek na flexibilitu rozhodování a snahu udržovat pořádek a bezpečnost ve věznicích v reálném čase (srov. např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2014, č. j. 2 As 101/2014-26). Lze odkázat také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2022, č. j. 4 As 303/2021-35, v němž bylo konstatováno, že „*stručné avšak přiléhavé zdůvodnění, které v několika větách shrne podstatu věci, a s tím spojená rychlost projednání přestupku a vydání rozhodnutí o kázeňském trestu může být ve výsledku efektivnější a funkčnější ve vztahu k účelu výkonu trestu odnětí svobody, kterým je působit na odsouzené tak, aby snižovali nebezpečí recidivy svého kriminálního chování a vedli po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem, chránit společnost před pachateli trestných činů a zabránit jim v dalším páčání trestné činnosti (§ 1 odst. 2 zákona o výkonu trestu odnětí svobody).*“ Na druhou stranu, těmito důvody nelze ospravedlnit případnou libovůli při rozhodování o kázeňských trestech, které

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

často velmi intenzivně zasahují do právní sféry odsouzeného. Je tedy třeba trvat na tom, aby při veškeré neformálnosti a stručnosti rozhodnutí žalované obsahovalo základní důvody, proč bylo rozhodnuto určitým způsobem, zejména stran vypořádání námitek uplatněných odsouzeným při projednání kázeňského přestupku.

15. Jak vyplývá ze spisové dokumentace, k námitce podjatosti se vyjádřil jednak sám Mgr. J. L. v rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, když uvedl že „*vůči žalobci nemá sebemenší zášť a nikoho do ničeho nenavádí, a proto není důvod, aby se z řízení kázeňsky vyloučil.*“ V napadeném rozhodnutí se k námitce vyjádřil Mgr. M. V., speciální pedagog, tak, že vyjádření žalobce je účelové ve snaze vyhnout se trestu a že záznam o kázeňském přestupku zpracoval službu konající dozorce, který si úprav na vestě všiml.
16. Soud takto obecně formulované odůvodnění v rozhodnutí o kázeňském trestu považuje za nedostačující. Žalovaná totiž pominula argumentaci, kterou na podporu svého tvrzení o zaujatosti Mgr. L. žalobce uplatnil. Žalobce totiž uváděl, že upravenou vestu nosil již delší dobu, a i jiní dozorcí či vychovatelé o této úpravě věděli. Pakliže by tomu tak bylo (což žalovaná nezpochybňuje), nabízí se otázka, zda tato vesta nebyla ostatními dozorcí a vychovateli (minimálně implicitně) schválena. Napadené rozhodnutí a ani rozhodnutí prvostupňové se však touto otázkou nijak nezabývají, pouze přičítají tuto argumentaci žalobci k tíži s tím, že se daného kázeňského přestupku dopouštěl po delší dobu. Za této situace soud ani nemůže přistoupit k přezkumu napadeného rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, tedy posoudit namítanou podjatost správního orgánu prvního stupně, jelikož správní orgány se k této otázce vůbec nevyjádřily. Jelikož nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí brání jeho přezkumu v rozsahu uplatněných žalobních bodů, je třeba napadené rozhodnutí zrušit pro nepřezkoumatelnost i bez odpovídajícího žalobního bodu (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyšší správní soud ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84).
17. Nad rámec již uvedeného soud zdůrazňuje, že v případě rozhodnutí o kázeňském trestu je nutno trvat i na přezkoumatelném odůvodnění druhu a výše trestu v souladu s § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu. O to víc za situace, kdy je ukládán jeden z trestů přísnějších, spojených s podstatným zásahem do osobní svobody odsouzeného, jakým umístění na uzavřeném oddělení nepochybně je. Pouhé konstatování, že vychovatel neuložil kázeňský trest v maximu své kázeňské pravomoci a že byl odsouzený v minulosti trestán, nepostačuje k závěru, že je právě ukládaný trest úměrný závažnosti spáchání přestupku. K tomu soud jako *obiter dictum* doplňuje, že projednávaný kázeňský přestupek se *prima facie* jeví jako nepřiliš závažný a soud si neumí představit okolnosti, za jakých by bylo umístění vězně na uzavřené oddělení za takový přestupek přiměřeným trestem.
18. Co se týče namítaného špatného zacházení ze strany žalované během odběru biologického materiálu žalobce, ze správního spisu a vyjádření žalované nevyplývá, že by žalobce byl podroben tomuto odběru ve spojitosti s projednávaným kázeňským trestem. Dle vyjádření žalované bylo záznam o přestupku žalobce sepsán v době, kdy byl umístěn mimo svůj kmenový oddíl v prostorech uzavřeného oddílu za odmítnutí poskytnutí biologického materiálu za účelem zjištění přítomnosti OPL v organismu. Ze spisového materiálu je zároveň zřejmé, že otázka odběru biologického materiálu žalobce byla řešena v samostatném řízení, které není předmětem soudního přezkumu v projednávané věci. V nyní vedeném řízení přísluší soudům přezkoumávat toliko napadené rozhodnutí žalované, resp. rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, nikoli jakýkoli postup žalované vůči žalobci. Touto námitku žalobce se proto soud nezabýval.
Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

19. S ohledem na výše uvedené závěry soud shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí žalované zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a vrátil jí věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Bude na žalované, aby posoudila námitku podjatosti vznesenou žalobcem ve stížnosti proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu a vyjádřila se v rozhodnutí o stížnosti k tomu, zda Mgr. J. L. jednal při ukládání kázeňského trestu nestranně či nikoli.
20. Soud neshledal důvod pro současné zrušení rozhodnutí o kázeňském přestupku podle § 78 odst. 3 s. ř. s., neboť shora popsané vady řízení budou moci být zhojeny v dalším řízení o stížnosti žalobce.
21. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení úspěšný, a má tak právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení. Těmi jsou podle obsahu soudního spisu toliko náklady na poštovné, které soud určil jako součet cen za podání tří obyčejných ekonomických psaní v celkové výši 69 Kč (3 x 23 Kč dle ceníku platného v době podání zásilek k poštovní přepravě). Náhradu nákladů řízení ve výši 69 Kč je žalovaná povinna žalobci uhradit ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 3. června 2025

Mgr. Lenka Oulíková v. r.

předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

